

ÁLLATVÉDELEM

◦◦ A MAGYARORSZÁGI ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK KÖZLÖNYE ◦◦
◦◦ KIADJA AZ ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET BUDAPESTEN ◦◦

Ezen lap közleményeinek utánnymását nemcsak szívesen megengedjük,
hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként || Előfizetési ára 1 évre 2 korona

II. ÉVFOLYAM	1905. JUNIUS	∴ 6. SZÁM ∴
--------------	--------------	-------------

Képek az állatok világából.

Irta és felolvasta 1905 április 2-án a szegedi állatvédők egyesületének közgyűlésén, a városház disztermében *Bátori Ármín*, főgimn. tanár.

A természet nem nyújthat elragadóbb látványt, mint midőn bepillantást enged az állatvilág életébe. Hatalmas tényezők azok, melyekben az állatvilág élete nyilvánul és amely őket arra készíti, hogy a létért való küzdelem harcában ők is kivegyék osztályrészüket és biztosítsák fajuk fentartását. E tényezők közül a szeretet, éhség, önvédelem, barátság, hiúság, ragaszkodás, féltékenység, családi és társasélet lépnek leginkább előtérbe, mint oly tényezők, melyeknek minden phasisát épp úgy fellelhetjük náluk is, miként az emberek világában. Csak le kell hozzájuk ereszkednünk, figyelemmel kell őket kísérenünk, fejlődésüket, életmódjukat, lakóhelyüket tanulmányoznunk és akkor meggyőződhetünk arról, hogy igaza van *Mantegazzanak*, a „*Physiologie der*

Liebe“ cz. munka szerzőjének, hogy a megfigyelés nyújtja a legalkalmasabb eszközt arra, hogy az élőlények közti láncolatot észlelhessük és bár az ember, mint magasabb szellemi lény, jóval felül áll az állatokon minden tekintetben, még sem lehet tagadni, hogy egy-egy közös vonás gyakran föllelhető közöttük.

Helyezzük tehát mi is t. hölgyeim és uraim képeletünk világát át a szabadba, a szabad természetbe. A politika sivár világából kilépve, jól esik majd egy rövid félórát ott töltenünk. Jól esik ez annál is inkább, mivel eljött a tavasz, a rózsás tavasz az ő bűbajos mosolyával. Megjöttek már a fecskék is hosszú vándorutjokból, mely ut azonban korántsem olyan szép, olyan regényes, miként azt hinnők. Csak a költő phantasiája teszi azt oly széppé, oly festőivé. Megérkeztek a cinkék, gébicsek, billegtetők, pacsirták, rigók is. A tücsök is hallatja már néha hangját és a tavasz dalnokai brebregetésükkel rendeznek hangversenyeket.

Szóval uj életre ébred a természet és lelkünk költői ihlettől áthatva, önkéntelenül is megszólal:

„Szent természet, dajkálódó anyám;
Szeretlek én kimondhatatlanul!
Gyönyör és megnyugvás lelke száll reám;
Lombod, virágod, sarjad, ha hull!
Tanulni menvén hozzád megjövök,
Édes kincsekkel, mint a fűge méh,
Mégkönnyebbülök karjaid között.
Ha szívem bú, szemem köny terhelé“.

És tényleg az érzelmek világának sehohsem találjuk annyiféle kifejezését, mint éppen az állatok világában. Első sorban az állatok vonzalma az emberhez nem újság előttünk. Példaként álljon itt az ezer meg ezer eset között az a levél, mely 1887. év nyarán Drezdából érkezett és mely arról a valóban idyllikus jelenetről ad számot, hogy *Loschwitz* egyik villájában *Thienemann* nevezetű ur tartózkodott gyönyörű 18 éves leányával. Történt, hogy az eresz alatt levő fecskéfészekből egy fiatal fecske kibukott. A gyöngéd érzelmű leány megszánná a pelyhes jószágot, visszahelyezte a fészkébe. A fecske azonban ismét, sőt harmadszor is kiesett. A kisasszony mindenáron megakart menteni a fecskét, szobájába vitte és elhatározta, hogy felneveli. A fecskét felnevelni, táplálni, mely tisztán bogarakat, legyeket eszik, nem könnyű feladat. A kis fecske felnevelkedett és ápolójához olyan ragaszkodást tanusított, hogy mindig közelében maradt, előre nyujtott ujjára szállt és elvette tőle az odanyujtott legyet.

Igy tartott e gyöngéd viszony őszig, midőn ez a fecske is hallatta a sokatmondó „piviszt“ és a lelkesítő „devilik“ szavakat és a kisasszony nagy fájdalomra elköltözött Afrikába. A következő tavasszal *Thienemann* ur és leánya kirándultak nyári lakásukra és a ház előtt, fenn a légben, 3 fecskét pillantottak meg. — Ni ni, megérkezett a te fecskéd is, — mondá az atya tréfából leányának. Hát miért nem hívod? — hívjad! A leány megörülve még a gondolatnak is, kinyujtá kezét a fecske felé. S ime! nagy meglepetésére kiválik egy a 3 közül és egyenesen ujjára száll.

Érdekesebb ennél az a levél, melyet *Kotchi* nevű lelkész Stajersországból intézett 1875. november 26-án *Büchner*, a „*Kraft und Stoff*“ szerzőjéhez. *Kotchinak* volt egy 16 hónapos fiacskája, ki egy fiatal ölellyel játszadozott, mialatt atyja a szobában vendégeivel beszélgetett. Az ölel kopogtatására és nyöszörgésére az atya ijedtében ajtót nyitott és a kutyát követve észrevette, hogy kis gyermeke már a 7-ik lépcsőre gurult, mialatt a kutya a 8-ik lépcsőfokra ugrott, hogy oda-simulva a gyermekhez, okos szemeivel kifejezést adjon

ama gondolatának, hogy siess, siess, ha gyermeked életét a veszedelemtől megóvni akarsz.

A lelkész hálából a kutya nyakára egy ezüst karkát készíttetett eme felirattal:

„Keresve kerestem az emberek barátságát, de nem lettem sehol.

Megleltem végre a kutyámnál, óh ember szégyeld magad.“

A ló, teve, elefánt, majom stb. nem kevésbé tanulékony állat és mi az állatok vonzalmát mégsem honoráljuk kellőképpen. Hisz csak egyszer kell végig mennünk a piacon és már látjuk a háziállatainkon kívül azokat a szegény szárnyas állatokat, csirkéket, libákat stb. naphosszat összekötött lábakkal, szárnyakkal, kitéve az éhség, szomjuság, szél, hideg és meleg viszonyosságainak. Pedig a libának is van szive, érzése, fájdalma és rokonszeretete. Világos példa erre az ezred ludja.

Bizonyára sokan hallottak már az ezred ludjáról, melynek életrajzáról *Lipp* ezredes, mint szemtanu kezekedik és Stuttgartban kelt levelében írja, hogy nevezett liba már korán átértette, hogy ő nemesebb hivatásra született és a kaszárnya melletti őrzéssel kötött állandó barátságot. Hiába kergették, hajsolták, ő mindig csak visszatért az őrházikóhoz, sőt midőn az utóbbit a kaszárnya belsejében helyezték el, az épület tetején keresztül ismét az őrház mellé repült.

Az őrtálló katonák annál is inkább honorálták eme odaadását, hűségét, mivel az őrzéssel közeledését gágogásával előre jelezte. Érdekes, hogy civilek iránt kevésbé tudott lelkesedni. Ellenben a tiszteket mindig kiténtette aransujtásos ruhájuk megérintésével. Az ezred áthelyezésével Esslingenből Ludvigsburgba, az ezred ludjáról sem feledkeztek meg, sőt 1846-iki háboru alkalmával a hadjáratban is részt vett és kimult Ulmban mint egy igazi katona, 20 éves korában. A tanuló ifjúság, a város lakossága, különösen a katonaság örök emlékezetében fog élni mindenkor a regiment ludja.

Nekünk embereknek kell tehát ezen állatok védelmére sietnünk, ha azt akarjuk, hogy rokonszeretetüket kiérdemeljük. Különösen igen t. hölgyeink azok, kik a városi tanácshoz fordulhatnak ez ügyben és kérvény útján követelhetnék, hogy ezen állatok, miként azt Németország és Franciaország több városában láttam, büntetés terhe mellett, alkalmas ketrecekben volnának csak piacra hozhatók.

Másképpen áll a dolog azokkal az állatokkal, melyek önmagukat kénytelenek megvédelmezni. Ezeket ellátta a természet különféle védő eszközökkel. Így a ragadozókat éles fogakkal, a kigyókat méregfogakkal,

a méheket csipős fullánkokkal, a pókokat szövő- és mérgegyékkel.

A Földközi-tenger környékén, Spanyol- és Franciaország, de Buccari és Zeng környékén is tenyészik egy mérges pók (*Lathrodectus tredecim guttatus*), népies neve malmignette, melytől valósággal irtózik a nép mindenütt. Csipésétől a veréb vagy egér egy pillanat alatt élettelenül terül el. Mérges voltát eléggé bizonyítja *Cavanna* firencei tanár esete. Ő egy malmignette petegubót lelt és vitt haza, hogy a kikelő pókokat felnevelje, életmódjukat tanulmányozza. Nem hitte, hogy hamar kikelnek, nem tette zárt helyre és így a kikelt pókokcskák úgy megmárták a tanár feleségét, inasát és egy látogatóban volt asszonyt, hogy három hónapig fekélyekkel borítva élethalál közt kinlódttak.

Sajátságos tulajdonságukról ismeretesek az ugynevezett hólyaghuzó bogarak, melyek teste egy mérges anyagot, u. n. cantharidint tartalmaz. Ez oly mérges, hogy belőle 24 gr. az embert is megöli. A nép erősen hiszi, hogy ezen anyag képes az eltűnt ifjúságot visszaszerezni. Innen van az, hogy a lelketlen kuruzslók büvös italai többnyire tartalmazznak cantharidint. Franciaországban nemrég 20 mérgezési eset került a törvényszék elé; 200 évvel ezelőtt pedig egy *Toffa* nevű gaz mérgekeverőné a kinpadon vallotta meg, hogy 600 üveget bocsátott forgalomba, de minthogy a legelőkelőbb körökre nézve is kompromitáló adatok kerültek napfényre, a nápolyi király legjobbnak vélte Toffát megfojtatni és a piszkos ügyre fátyolt vetni.

Nevezetes, hogy a tropusi pattanó bogarak között található olyanok is, melyek az ő védekezésre szolgáló eszközükkel nemcsak maguknak, hanem az embereknek is tesznek szolgálatot. Nagy hirnévre tett szert ezek közül az u. n. kukuljo (*Pyrophorus noctilicus*). Hazája Közép-Amerika; nappal cukornád-ültetvényekben tartózkodik. Ezek éjjel világítanak. Világításuk intenzív. Már egy bogár világítása is elegendő arra, hogy megláthassuk hány az óra. Ha egy pohárba hat bogarat teszünk, úgy világításuk mellett kényelmesen olvashatunk. A benszülötteknél lopótökbe téve lámpásul használtatik. *Micheletti* írja, hogy Brazília—Mexikóban sokat utaznak éjjel a nappali hőség miatt, de senki sem merészelne az erdők sötétségébe lépni, ha ilyen erősen világító rovarok nem volnának. Meg is fogják őket és a lábára erősítik, hogy így az utat megvilágítsák és a kígyókat elijesszék. Van egy szép indiai közmondás is: Vidd magaddal a tüzes legyet, de tedd ismét vissza oda, ahonnan elvitted.

Egyszer láttam egy hölgyet, írja egy amerikai nő Cuba szigetéről, aki egy e bogarakból összeállított

diadém és vállfedővel volt díszítve és kit Spanyolország összes korona ékei sem tehettek volna ily tündöklővé. Vannak állatok, melyek erősen kifejlett védőszervekkel nem bírnak ugyan, mindazáltal együttélésük, társas életük és környezetük színének utánzása által védelmezik meg magukat. Ilyenek a hangyák, sáskák, termeszek stb. Az utóbbiak hat—hét méter magas kupalaku építményeket készítenek földből, agyagból, növényrészekből, kövekből, mely anyagokat mézgaszerü nyállal ragasztják össze. Az épület belseje sokféle és igen bonyolódott. Benne számos szobát, kamrát, költőszobát, őrszobát, folyósót, hidat, lépcsőt, királyné-lakást találunk. Zsákmányuk után éjjel járnak és mint *Humboldt* említi, Mexikóban egy nagy levéltárt minden értékes okmányaival együtt egy nap alatt tönkretettek. 1814-ben a kalkuttai kormányzó palotáját egy hét alatt emésztették meg. Ugyancsak *Högl* szerint Belgika erősségben 4—5 nap alatt az összes fegyverek farészeit annyira összerongálták, hogy azok teljesen hasznavehetetlenekké váltak. Ezen állatok észrevétlenül munkálkodnak a faépület egyes részeinek belsejében és összerágnak mindent, ami csak összerágható.

A mimikryzmusra, így nevezzük a zoológiában azt a jelenséget, hogy egyes állatok környezetük összefolyó színe által védik meg magukat; legszebb például szolgálnak a sáskák. Ezek közül az ágakat és leveleket utánzó Kelet-Indiában élő vándor- és levélsáskát (*Phyllium Siccifolium*) be is mutathatom. Ezek azért érdemlik meg a figyelmet, mert romboló hatásuknak gyorsasága a mesével határos. Egy alkalommal Conohában 40.000 drb ültetvényt 20 m. perc alatt taroltak le ezen állatok. Óriási tömegét még elképzelhetjük, ha fontolóra vesszük, hogy 1648-ban *XII. Károly* svéd király oroszországi hadjárata alkalmával Bessarábiában, a sáskák sokasága miatt, egész hadseregével megállani volt kénytelen, vagy hogy 1879. év tavaszán, ugyancsak Oroszországban, Elisabethpolnál egy nagyobb katonai hadosztály miattuk visszafordulni volt kénytelen.

Érdekes az is, hogy a marokkói sáska, amely ezekkel rokonságban áll, 1890-ben hazánkban Szeged környékén a legjobban pusztított és hogy Szeged város tanácsa 2500 vagy 3000 embert foglalkoztatott ekkor a sáskák kiirtásával.

Különös módon védelmezik meg magukat a rákok között az ugynevezett remete-rákok (*Paguridák*), melyek a legérdekesebb tengeri rákokhoz tartoznak. Az aquarium látogatók mindig kiváló előszeretettel keresik fel őket és nagyokat kacagnak, mulatnak ezen csunya veszekedő rákokon, mert tragikomikusabb jelenet, mint amilyen a remete-rákok vízmedencéjében lejátszódni

szokott, sehol másutt nem látható. Ezek lágy utópotrohukat a velük született ösztönükénél fogva úgy védelmezik, hogy testük hátsó részét egy csigaházba rejtik. Hogy a létért való küzdelemben létüket minél jobban biztosítsák, felkeresik a tengeri rózsákat, amelyek épp oly husevő állatok, mint ők maguk és rátelepitik őket kölcsönös érdekből a csigaházakra. Az aktinia vagy tengeri rózsza szervezeténél fogva ülő életmódra van utalva és a sziklához tapadva kénytelen a véletlenül karjai közé került zsákmánnyal megelégedni. Így azonban a rák cipeli nehéz és hasznos terhét. Amint egy kis hal most közeledik feléjük, a rák a csigaházban lesbe áll. Ollóit eltakartatja az aktinia karjaival. Csupán pillanat műve és a halacska a rák ollói között várja megsemmisülését. Ha e fogás sikerült, akkor a frígyes társak a zsákmányon osztozkodnak. A rák a leggyengédebb házastárs módjára feldobja vagy maga teszi fel ollójával a falatokat az aktinia szájába.

Nevezetes, hogy igen sok halnak is megvan az az adománya, hogy a maga védelmére színét képes megváltoztatni. A halaknak szín szerint a környezetéhez való alkalmazkodását a szegedi halász is ismeri, mert tudja, hogy a Tiszából való hal a vízből fehéren kerül ki és csak azután ölti magára a színt. A színváltozásnak gyönyörű példáját észlelte A. E. Verill az újabb időben az u. n. alvó halaknál.

A Stenostomus nevű hal ébrenlétkor szivárványszínekben játszó fehéres ruhát visel, este ezüstszerű, míg éjjel sötét bronzszínű, hat fekete harántsávval díszítve. Az alvási színe jó védelmül szolgál, mert a tengeri moszatok közt szokott pihenni és ilyenkor színezete csalódásig egybeolvad a környező sárgászöld növények színével.

A halak bőrében méregmirigyek is vannak. Legmérgesebb hal a Közép-Amerika partjain élő Thalassophryn és a Synanceia verrucosa, melyet a malájok „nou, nou” néven ismernek.

Méregkészülékeül a háti sörénynek 13 sugara szolgál. Ez állat veszedelmességét eléggé illusztrálja Wyart Gill, ki a Szunda-szigeteken tett utalásában írja: Egy szép, fiatal maláji leány szíve választottjának akart kedveskedni és hogy számára kedvenc halcsemegét szerezhessen, bódító-szert tett a vízbe, egy korall-szírt hasadékába, amelybe a halak bujni szoktak. Beledugta kezét s szerencsétlenségére egy „nou“-t fogott. Ismerve a fenyegető veszélyt, hazasietett. Otthon karja iszonyuan megdagadt és a nagy fájdalmak között egyre könyörgött, hogy vágják le a kezét. Kérését végre teljesítették, de a daganat és fájdalom másnapra már testének másik oldalára is áttért. A megmentésre tett

minden fáradság meghiusult, 30 órával a sebés után nagy kínok közt kimult. Vőlegénye a sírjánál vetett véget életének, hogy maláji szokás szerint, mindkettő lelke a föld urának lelkével egyesüljön.

A kigyók között nagyon is ismeretes indiai kigyó, népies nyelven a cobra di capelló. Ez, mivel környezetének színével megegyezik, észrevétlenül jelenik meg és Indiában 20—25 ezer ember esik évenként áldozatául. Egy rémes jelenetet mond el róla egy Indiában időzőt angol tiszt a következőképpen: Minden este, ugymond, whistet játszottunk. Barátom Masey, ki mindig szerencsés volt, ötször nyert egymásután. Egyszerre csak színét változni látjuk. Nem akar játszani. Játsszál hát, Masey, miről gondolkodol? kérdé türelmetlenül egyik társunk. — Csitt! szólt Masey oly hangon, mely bennünket elrémitett. Az Isten szerelmére maradjatok ülve, ne mozogjatok. Ha kedves előttek az élet, oh ne mozogjatok, tevé hozzá még lassabban. Maradjatok ülve... talán mindennek szerencsésen vége... vége lesz... lábszáramon egy cobra di capellót érezek. A szerencsétlen Masey úgy volt öltözve, mint az indusok rendesen: kurta nadrágban, selyem harisnyával. Arca mindinkább elsárgult, annyira félt a kigyó csipésétől. — Átgyűrűz! suttogá kis vártatva, érzem... hideg... fagyosan kanyarul lábszáramra... Isten szerelmére hozassatok tejet! Ne csináljatok zajt. Tudjátok, hogy Európában egy nőt és két gyermeket hagytam. Mondjátok meg nekik, hogy őket áldva haltam meg... hogy utolsó gondolatom ők voltak. A kigyó térdemre kanyarul... Nekik hagyom mindenemet... Nagy Isten, így halni meg!

E pillanatban a tejet elhozták, öntöttek abból a padozatra és a kigyó felső gyűrűjét kezdé legördíteni, a kigyó a tej felé ment és szegény barátunkat ágyba vittük inkább halva, mint élve. Masey a borzasztó félelem következtében, melyet ki kellett állania, nem-sokára meghalt.

A túskebörűek, tengeri sün, tengeri csillag, túskeik segélyével védelmezik meg magukat; a virágpolypok pedig néha 5—600 méter korallszirtet alkotnak és az alkotó egyének a virág szirmaihoz hasonlóan a thecának nevezett kehelybe rejtik karjaikat. Ezekről jelen alkalommal nem szólok, csupán arra óhajtok még utalni, hogy a magasabbrendű állatok közt is találunk a Mimicryre példát. Így a paradicsom-madarak, melyek egy példányát bemutathatom, diszítésük, választékos formájuk által az embert valóságos ámulatba ragadják. Szinte nem tudjuk, hogy az egyes disztollak fantasztikus növést, vagy a színek alkalmazását bámuljuk-e?

Jól mondja Paszlavszky, hogy a Makart ecsetjét

kellene birnom szavakban, hogy e madarak szin pompájának varázsát le tudjam írni. E gyönyörű madarakkal a pápuák Uj-Guinában üznek nagy kereskedést. A mese azt mondja róluk, hogy 500 esztendeig is élnek és hogyha végüket közeledni érzik, akkor illatos fák ágai-ból raknak maguknak fészket és ott hálnak meg. Haláluk után, szól tovább a mese, lábaikból férges keletkeznek, melyek uj Főnix-madárrá változnak át és apjuk tetemeit Panchaia városba szállítva, ott oltárra helyezik.

Bármilyen csodás szép is a paradicsommadár, bármilyen elragadóan szép is, mégsem vetélkedhetik a mi egyszerű, szegényes ruhába öltözött fülelénkkel, mely környezetének színével összeolvadva, meg tudja rezegetni az emberi lélek húrjait és megszólaltatja a költőt eképpen:

„Fakadj ki lelkem, zengj el, mint dalom,
Mi vagy te más, mint hangzó fájdalom?
Igy énekelt a cserje, vad bogán,
Az erdő szive, a kis csalogány.
Aki szólna, mig az erdő szive fáj —
Búsan merengve hallgatott a táj!

* * *

Igen t. hölgyeim és uraim! Egy florenci ércöntő igen jól értette mesterségét. Nagyon jól tudott különböző érceket összeolvasztani. Egyszer egy híres férfiúnak lovasszobrát rendelték meg nála. Ő a mintát elkészítette, az érceket összeolvasztotta, de valahányszor a mintát szétvette, mindig csak egy ló került ki belőle, Én, igen tisztelt hölgyeim és uraim, az anyagot különböző helyről, tehetségem szerint összeválogattam, de hogy egy rossz lónál egyéb került-e ki a mintámból, azt az Önök bölcs ítéletére bízom.

A Budapesten létesítendő akváriumról.

Első pillanatra talán különös színben tűnik fel, hogy e helyen egy még csak létesítendő tudományos intézményről emlékezem meg, mert ugylátszik, mintha aquárium és állatvédelem semmiféle összefüggésben sem volnának egymással. De itt is helyén van a régi közmondás: „a látszat csal.”

De mielőtt ez állításom részletes fejtegetésére áttérnék, szükségesnek tartom a létesítendő akvárium tervezetét röviden ismertetni.

Hazánk társadalmának legelőkelőbb tényezői — elsősorban tudós tanáraink — azon fáradoznak, hogy Budapest legszebb, legforgalmasabb pontján egy akváriumot létesítsenek, egy olyan tudományos intézményt, amilyent külföldön, még a mi fő- és székvárosunknál

sokkal kisebb és jelentéktelenebb városokban már régóta ismernek és felkaroltak.)*

A tenger szin pompás ragyogó életét hazánkban — saját tapasztalatból — nagyon kevesen ismerik, s elenyésző csekély azoknak száma, akik — tudomány-szomból — érdeklődnek iránta s jórészt csak képek-ből és leírásokból alkothatnak maguknak halvány képet a természet legszebb remekműveiről.

Laiikus szempontból bírálva el a dolgot, ugyan azt mondhatnók, hogy mily érdeklél birhat a tengerfenék faunája és flórája a városi ember előtt, akit esetleg oly vidékre köt hivatása és a körülmények, ahol a tengert még hirtől is alig-alig ismerik, hisz azokra nézve az annyira távol-álló fogalmak nem birhatnak érdeklél, fontossággal.

Pedig nem így van. Minden művelt, komoly gondolkozásu ember érdeklődik, ha nem is a természet iránt — hisz fájdalom, oly kevés intézményünk van, mely a természet megismertetését gyakorlati alapon tekintené hivatásának — de az emberi foglalkozások és megélhetési módozatok iránt, melyek lehetővé teszik, hogy az emberiség a napról-napra súlyosbodó küzdelmekben megállja helyét. A nemzetgazdász, a szociológus tudja, hogy a tenger ezer és ezer embernek ad kenyeret, biztosítja egész néptörzsek létét. Hogy csak a legáltalánosabb példákra hivatkozzam, megemlítem a hering- és szardellahalászatot, gyöngyhalászatot, csiga-, kagyló gyűjtést stb. stb. Száz meg száz ember foglalkozik oly disztárgyak, melltük, inggombok stb. készítésével, melyekhez a nyersanyagot a tenger szolgáltatja. Velence látogatói jól ismerik a gyöngy-, kagyló- és korálltárgyakat, melyek a kereskedelem fontos tényezőivé lettek.

Számtalan ember él, akinek soha az életben nem lesz alkalma arra, hogy nagy költséggel, hosszu, fáradságos utat tegyen meg csak azért, hogy a tengert és lakóit tanulmányozza s rövid pár nap erre nem is volna elegendő. Mig az ország szivét: Budapestet a legtöbb vidéki ember, ha csak teheti felkeresi legalább egyszer életében. Módot ad erre a máv. igazgatósága is, mely évente egyszer — szt. István napján — társas utazást rendez mérsékelt áru dijszabással. Az alapítók által kibocsátott tervezet — melyet a költségjegyzékkel és részvények jegyzésére való aláírási ivvel együtt bárkinek kívánatra elküld dr. *Lendl Adolf* (Budapest, II. Donáti-u. 7. sz.) — szerint az akváriumban részint valódi tengervizzel telt medenczékben, részint száraz, u. n. terrariumokban képviselve lesznek a ten-

*) Lapzártakor értesülünk, hogy az aquariumot a József-terre tervezik. Az eddig jegyzett részvények értéke 150.000 korona. Egy részvény ára 100 korona. Az aquarium tervezetét mellékelt ábrák és költségvetés tüntetik fel. Szerk.

gerben élő összes állatokon kívül édesvízzel telt medenczékben a folyók és tavak összes lakói is; időnként pedig újabb állatok beszerzésével, az állatállomány változtatásával a fővárosiak is mindig újabb tárgyat találhatnak tanulmányozásra. Hány száz és ezer különben művelt ember van, aki fáradtságos napi munkája után a szabad természet ölében keres pihenést, üdülést s talán egy fűz árnyékában, tó vagy patakpartján, a pázsiton heverészve gyűjt erőt a folyton megújuló életküzdelemre s fogalma sincs arról, hogy az előtte elterülő vizek a halakon kívül hány élőlénynek éltető eleme. A mocsárban, pocsolyában a legtöbb ember csak piszkos vizet lát és nem sejt, hogy az iszapnak s a víznek minden cseppje élőlényeket rejt magában. A figyelmes szemlélő, hogy ugymondjam a műkedvelő természetbúvár, ha felkeresi a tóvidéket, patakpartot, mocsárt, akkor növényt, rovar, madártojást gyűjt, tanulmányozza a rovar- vagy madárvilág élete lefolyását, küzdelmét a létért, szaporodását, ivadéka gondozását, kevesen vannak, akik a halakat tanulmányozzák s még kevesebben, akik az alsóbbrendű állatokkal foglalkoznak. Az akváriumban egészen új világ tárul fel a látogató előtt. A zoologus csakugy megtalálja az őt érdeklő állatokat, mint a gyakorlat embere: a halász. Megismeri a különféle halak életmódját, természetét, bizonyára hasznát veheti a látottaknak, hiszen ha ismeri a hal életfeltételeit, szaporodását, ellenségeit: mindent el fog követni, hogy halászterületén a legmegfelelőbb viszonyokat teremtsen s nem fog jóakarathból bár, de tudatlanságában káros hatású tényezőket megtűrni.

A szakemberek az akváriumokban megfigyelhetik a különféle betegségeket, s alig fog előfordulni oly eset, mint a közelmúltban, — a napilapok is foglalkoztak vele annak idején — midőn a Tiszában tömérdek hal hirtelen elpusztult, s sok halászcsaládot szegénynyé tett. Ha ismerjük a betegséget, mely a pusztulást okozta, ha megfigyelhetjük a kór lefolyását, bizonyára sikerülni fog annak ellenszerét is megtalálni s a szabadban is megóvni a halakat a véstől.

A búvárlatra pedig bő alkalom lesz. A tervezet szerint nemcsak ahhoz értő, tudományos képzettségű tanárok foglalkoznak búvárlatokkal, kísérletekkel, hanem előadásokat is fognak tartani.

Egyetemeink, főiskoláink, középtanodáink pazarul felszerelt laboratóriumait, gyűjteményeit kiegészíti majd az akvárium, ahol nemcsak az ifjuság szerezheti meg azokat az ismereteket, melyeket jövője, hivatása s az általános műveltség megkövetelnek, hanem a természetbarát is megismerheti a természet rejtettebb alkotásait, titkait is.

Tudjuk, hogy mindaz, amit saját szemünkkel látunk, sokkal mélyebb, maradandóbb nyomokat hagy emlékezetünkben, mint az, amit leírásból tanulunk meg. Minél többet látunk, tapasztalunk és tanulunk, annál inkább megközelítjük emberi hivatásunkban a tökéletességet, nemcsak önmagunknak, hanem másoknak is javára, hiszen minden tudásunkkal szolgálatot tehetünk a köznek, csakugy mint egyes esetben a tudomány egyik másik ágának. A tanulás, tapasztalatgyűjtés és annak révén a tökéletesedés emberi kötelesség, ezzel tartozik mindenki önmagának és saját édes hazájának is, mert csak úgy várható, hogy a korral rohamosan fejlődő és mondjuk ki nyíltan, folyton nehezedő körülmények között mindenki megállja helyét s ennek következményeként minden kulturális intézményünk olyan magas színvonalon álljon, mint a „művelt nyugat“ hasonló intézményei.

Ezek előrebocsátása után arra a kérdésre: „milyen összefüggésben áll mindez az állatvédelemmel?“ viszontkérdéssel felelek és kérdelem, nem állatvédelem-e az, ha szakszerű tanulmányozásra alkalmat adunk s lehetővé tesszük, hogy a vizek lakói természetüknek megfelelő környezetbe jussanak s távol tartunk tőlük mindent, ami életküzdelmüket megnehezíthetné, vagy szaporodásukat és fejlődésüket gátolhatná?

Az akvárium kisebb vizek medenczékét és egyes édesvízi és tengeri állatokat fog áruba bocsátani. Ezek a kis akváriumok egyrészt csinos szobadisztnak képeznek, másrészt megkedveltetik a gyermekekkel az állatokat s amit a gyermek szeret, azt nem is bántja. Hát nem állatvédelem ez?

Kukuljevic József,
m. kir. állatorvos.

Hirek az állatkertből.

Az állat- és növényhonosító társaság igazgató választmánya folyó hó 6-án, dr. Balogh Sándor elnöke alatt tartott ülésében tudomásul vette a választmányból alakított ideiglenes vezetőség jelentését és Serák Károly igazgatónak időközben bekövetkezett elhunytá folytán az igazgatói teendőket egyhangulag Lónyay Géza választmányi tagot bizta meg. A választmány elhatározta, hogy úgy mint a lefolyt hónapban, az állatkert pénzügyi ügyeit az adminisztratív igazgatói teendőktől különválasztva vezetteti és pedig addig, míg a pénzügyek kellőleg rendezve lesznek a választmány 2—2 tagját rendeli ki felváltva e fontos feladat teljesítésére.

A ragadozó állatok etetése, mely az utóbbi években reggelenként történt, ezentul este 6 óra körül fog eszközöltetni, ugy, hogy a kertet látogató közönség az

etetés is szemmel kísérheti.

A nemrég érkezett fókáknak számos nézője akad, ép úgy az állatkert főlátványosságának, a vizilónak, melyhez hasonló példány ugyancsak ritka állatkertben található.

Az állatkertet és az állatokat ábrázoló csinos képes levelezőlapok árusítanak 4 fill. árban, melyeket kiváltóképpen az idegenek sűrűn vásárolják.

Az állatkertben nagy vonzóerőt gyakorol a gyermekvilágra a lovaglő- és kocsizópálya. A pályán négy hátsó ló, egy lovaskocsi és két szamaraskocsi áll egyelőre rendelkezésre. A lovaglásért 40 fillér, a kocsizásért személynként 20 fillér fizetendő.

A folyó hó 1-je óta Paulus Kata kisasszony Frankfurtból mutatja be folyton növekedő érdeklődés mellett léghajóit. A felszállások kedvező időjárás mellett kétszer hetenként délutáni 6 óra tájban történnek.

Az állatkertet a mostani meleg időjárás mellett esténként előkelő közönség látogatja csak azért is, hogy az árnyas fák alatt pormentes helyen a hűvös esti levegőt és az állatkerti vendéglő zenéjét élvezhesse.

Egyesületi hírek.

Országos Állatvédő Egyesület

(IX., Ernő-utca 11–13. sz.)

Május havában belépett tagok.

1. Alapító tagok:

Grimm Gusztávné, 50 koronával.

2. Rendes tagok:

Kraszna Béla,	Kalix Ödön, sütőmester,
Braun Benő, fuvaros,	Kempf Samu, kereskedő,
Ludvig Henrik, fuvaros,	Blum Mihály, lakatosmester,
Pallós Irma,	Szigligeti György,
Fábr Erzsébet,	Beck Julia.

Ajándékok:

Hánrich József . . . 2 kor. Tolnai Simon . . . 5 kor.

Az Országos Állatvédő Egyesület irodahelyisége f. évi május hó 1-től IX., Ernő-utca 11–13. szám alatt, saját házában van. Hivatalos órák naponta délutáni 3–6-ig. A jövő hó elején ugyanott megnyílik az „Állatmenház“ is, melynek céljáról, berendezéséről és az igénybevétel módjáról az „Állatvédelem“ legközelebbi száma részletes ismertetést fog közölni. Iroda és menház a jövő hóban távbeszélő állomással lesz ellátva. A lómentő-kocsi továbbra is a VII. kerületben, Nefelejts-utca 14. szám alatt van.

A Kőszegi Állatvédő Egyesület közgyűlése.

A „Kőszegi Állatvédő Egyesület“ f. hó 15-én d. u. 4 órakor tartotta meg a városháza tanácstermében III. évi rendes közgyűlését. Jelen voltak: Chernel István e. elnök, Chernel Istvánné, dr. Sissoovits Miklós alelnökök, Nykodem Julia, Klügel Franciska, Wierer Mária, dr. Mázy Engelbert, Freyler Lajos, Kincs István, Michaelis Izidor, Tolnay János, dr. Hegedüs János, Vörös Balduin, Waisbecker Ede, Kőszegi József, Wölfel Vilmos, Pálinkás József, Wölfel József, Bass Rezső, Csapody Kálmán, Róth Jenő, Törzs István egyesületi tagok.

A távozott titkár jelentését élenk érdeklődés mellett olvastatva az elnök s örömmel értesült a közgyűlés arról, hogy egyesületünk a többi vidéki állatvédő egyesületeket messze tulszárnyaló működést fejtett ki. Az erről készített grafikai táblák közfigyelem tárgyai lettek. Ügyiratok száma 67 volt.

A kőszegi egyesület tagjainak száma: tiszteletbeli tag 7, alapító 18 (16 élő), családtag 8, rendes tag 139. Új tagok: Dobner Géza, dr. Waisbecker Antalné.

Ez évben is 317 drb fészkelőt osztott ki az ország különböző vidékein.

Készült ez évben 451 drb fészkelő s az egyesület főnállása óta 2363 darabot készített. Ebből forgalomba hozott 2000 darabot s fészkelőt meghonosított 35 megyében és 84 községben. Terjesztette azonkívül az egyesület Alsó-Ausztriában és 1 helyen Görz-Gradiskában. Összesen 1904 darabot hozva forgalomba és ez évben a következő helyeken: Felső-Lövő (Vasm.) 10 drbot, Szivák (Nógrádm.) 2 drbot, Selmeczbánya 40 drbot, Töröcsvár 10 drbot, Besztercebánya (Zólyomm.) 8 drbot, Póka (Maros Tordam.) 60 drbot, Kárász (Baranyam.) 2 drbot, Ujpest 2 drbot, Ó-Lécz (Torontálm.) 16 drbot, Nagy-Enyed (A.-Fehérm.) 2 drbot, Esztergom 15 drbot, Budapest 62 drbot, Kolozsvár 2 drbot, Kőszeg 36 drbot, összesen 317 drbot.

Egyesületünk úttörő munkájának köszönhetjük, hogy ifj. Kühnel Márton Kárászon, egyesületünk tagja, gyárilag fogja állami támogatással a fészkelőket gyártani s hogy a földmivelésügyi miniszter egy a gyakorlati madárvédelmet tárgyaló munka kiadását határozta el s megírásával Csörgey Titusz-t, a magy. ornith. központ adjunktusát bizta meg.

Városunkban 65 helyen találtak télviz idején sinlódó madárkaink terített asztalra. Az etetésben kiválóan támogatták az egyesületet madáreleség adományozásával és rendszeres etetéssel: Chernel István, gróf Schmidegg Jánosné, Róth Jenő, Wentzl Mihály, Schaar József, Kukuljevic József, Szlavik József őrnagy és Gerbert Károly alezredes.

Hogy hasznos madaraink az etetés és fészkelők alkalmazása által elszaporodtak, kétségtelenül igazolva van.

Elnök elismeréssel szól Kukuljevic József egyleti titkárnak működéséről s őt az egyesület tiszteleti tagjává választani ajánlja.

A közgyűlés helyeslőleg járul hozzá s Kukuljevic Józsefet nemkülönben szintén az elnök által ajánlott Máday Izidor ny. min. tanácsost és Grimm Gusztávot az egyesület tiszteleti tagjává választja.

Wölfel József pénztáros olvassa föl pénztári jelentését *) s

*) Jegyzet. Részletesebb kimutatás itt helyszüke miatt nem közölhető, az évkönyvben pedig ezuttal nem jelenhetett meg, mert már az évkönyv lezártával érkeztek az adatok és a korrekció.

örömmel értesül a közgyűlés arról, hogy az egyesület anyagilag miként gyarapodik tetemes kiadásai dacára is, örvendetes tudomásul szolgál, hogy ez évben is a községi takarékpénztár 50 koronát adományozott, melyért ezután is köszönetet mond az egyesület és ezek után a felmentvényt megadja.

A pénztárnok jelentéséből az eddigi működés a következőkben tükröződik vissza:

1902-ben a mérleg	998	kor,	61	fillér,
1903-ban	1306	"	82	"
1904-ben	1417	"	37	"

Az egyesület gyarapodása és fellendülése látható a leltár állapotából is, amennyiben

1902-ben leltári vagyon volt	245	kor,	80	fillér,
1903-ban	302	"	80	"
1904-ben	456	"	30	"

Az alapszabály némely pontja az egyesület működését nehézkessé tette s éppen azért az elnök előterjesztésére azok megváltoztatását a közgyűlés elhatározta. A titkári és jegyzői tisztek egyesítették.

Elnök bejelenti a tisztikar lemondását s megköszöni az eddig tanúsított bizalmat s felkéri a közgyűlést, hogy tisztikart válasszon.

Hegedüs János dr. szép szavakban emlékezik meg az elnöknek az egyesület érdekében kifejtett eredményes munkájáról s az egész közgyűlés óhaját tolmácsolja akkor, midőn az elnököt tiszte megtartására kéri. Élénk helyeslés kísérte Hegedüs János dr. beszédét s Chernel Istvánt az egyesület elnökévé újból megválasztja.

Elnök előterjesztésére titkáru Tolnay János és pénztárosul Wölfel József egyesületi tagokat választja meg a közgyűlés.

A tisztikar a következőképpen alakítottatott meg:

Elnök: Chernel István, alelnökök: Chernel Istvánné, dr. Sissovics Miklós, titkár: Tolnay János, pénztáros: Wölfel József, választmányi tagok: br. Miske Kálmán, dr. Mázy Engelbert, Kincs István, Michaelis Izidor, Kárpáti Sándor, Szomor Lajos, Törzs István, Bass Rezső. Póttagok: Huszár Mihály, Freyler Lajos. A hölgyek közül választmányi tagok lettek: özv. Babarczy Sándorné, Gyömöre Mici, Nykodem Julia, dr. Kovács Istvánné, póttag: Cortesi Lucia.

Freyler Lajos a közgyűlés és a város közönsége háláját meleg szavakban tolmácsolja az egyesület vezetőségével szemben, kik odaadó buzgósággal s fáradhatlan munkássággal oly hasznos szolgáltatásokat tettek ugy a városnak, mint egész környékének a madárvédelem felkarolása által.

Az elnök a tisztikar nevében megköszöni a bizalmat s köszönetet mondva a tagoknak szíves megjelenésükért, mire az ülés véget ér.

Az állatvédő-társaság Kolozsvártt.

Jelentés az állatvédő-társaság 1905. évi május 14-én tartott közgyűléséről.

Az elnök megnyitván az ülést, hangoztatja, hogy ez a társaság megérdemli a nemes szívek önzetlen támogatását, mert azokért küzd, kiknek nincs szavuk, hogy az igazságtalanságok, a kegyetlenségek ellen fölszólaljanak, némán tűnnek s nem képesek magukat védelmezni. E társaságnak kell tehát ezt megtennie az irgalom, az örök természet megmásíthatlan törvénye nevében, a

haladás, a civilizáció terjesztéseért. Mert a vad, a kegyetlen jelenetek durvitják a tömeget, elferdítik, tévútra vezetik az erkölcsi érzéket. Ezért kérjük a nemeslelkű emberek önzetlen támogatását.

A titkár jelenti, hogy utolsó közgyűlésünk óta, mely 1904. évi november 20-án ment végbe, nagyon sok nem történhetett egyleti életünkben. Három választmányi és egy rendkívüli gyűlést tartottunk, mely utóbbiban az orsz. kiküldött szűkebbkörű bizottság jelentése következtében a gyűlés elhatározta, hogy a folyóiratát, mely tömördek anyagi áldozatába került, beszünteti s a jutányosan felajánlott budapesti testvéregyesület lapját fogja ezen-tul tagjainak megküldeni.

Jószivű pártfogónk, báró Kemény Árpádné, ezidén is felkeresett bennünket nagylelkű adományával, amit a választmány határozata folytán meg is köszöntünk. A február 21-iki választmányi gyűlésen elhatároztuk, hogy az állatkinzásokat tiltó felfüggesztéseket fogunk városszerte kiragasztani. Azóta pedig már kétszer történtek ily felfüggesztések. Az év folyamán többször érkezett feljelentés Martinovics helybeli lakostól, hogy városunkban nagyban űzik a fülemile-fogdosást. Az egyesület megbizta az annyira buzgólkodó Martinovicsot, hogy járjon utána a dolognak, majd pedig látva, mily kötelességtudóan végzi feladatát, kinevezte őt az állatvédő-egyesület felvigyázójának. Azóta vagy nyolczvan összefogdosott fülemile nyerte vissza szabadságát, mielőtt azokat szétküldhették volna.

Többfelől érkezett az egyesülethez panasz, hogy ha az állatvédők a rendőrök állatkinzásra figyelmessé teszik, nem nyernek mindig tőlük segítséget. Az egyesület tehát elhatározta, hogy nemcsak tagnak, de bárkinek, ki az elnökségnél jelentkezik, szívesen szolgál az egyesület igazoló kártyával, mely hathatósabb eszköz a pusztá szónál a rendőrökkel szemben.

A pénztárnok jelenti, hogy az egyesület *bevétele* volt:

1. Pénzadomány 1903. évről	2217	K	53	fill.
2. Tagsági díjakból befolyt	386	"	—	"
3. Báró Kemény Árpádné adománya	400	"	—	"
4. Kamatokból befolyt	79	"	28	"

Osszesen: 3082 K 81 fill.

Kiadás volt:

1. „Állatok védelme“ című havi közlöny összes költségei	743	K	84	fill.
2. Sinkó Zoltán rendőrnek jutalom	10	"	—	"
3. Nyugták széthordása és pénzbeszedésért jutalék	28	"	60	"
4. Tiszteletdíjak	100	"	—	"
5. Hirdetm., levelezés és postadíjakra	12	"	86	"
6. Egyéb apró kiadások	8	"	—	"
7. Pénzmaradvány	2179	"	51	"

Osszesen: 3082 K 81 fill.

A pénztár a rendes bizottsági vizsgálok, Szekula Ákos és Turcsányi Gyula urak által megvizsgáltatván, rendben találtatott. Az első tag, bokros teendői miatt, lemondott bizottsági pénzvizsgáló tisztjéről, miért a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott neki 7 évi önzetlen fáradozásaiért.

Még több indítványt tárgyalt a közgyűlés, de ezeket végre is, a legközelebbi választmányi gyűléshez tette át. Mire az elnök bezárta a gyűlést.

De Gerando Antonine.

A tervezett budapesti Akvárium költségvetése.

Költségvetés.

Részvénytőke:		Áthozat 122.500	250.000 kor.
2500 drb. részvény 100 korona névértékben	250.000 kor.		
Befektetés:			
<i>Épület.</i> Terv szerint, falak, tető, belső részek, ablakok, ajtók földmunkák stb.	75000	<i>Tengeri víz</i> mesterségesen előállítva 170 köbm. a 60 kor.	10200
Nézőtér, sziklafalak stb.	8000	<i>Állatok,</i> tengeriek első hozatalra édesviziek „ „	8000 2000
Bejárat és diszítések	1000	<i>Irodai berendezés,</i> apróságok	1000
Világítás és fűtés berendezése	5000	<i>Előre nem látottak</i>	2000
Kert a tetőn	1000	<i>Előzetes reklám</i>	4000
<i>Medenczék.</i> 44 tengervizi, 24 tartalék, 6 alsó, 6 felső rezervoár, 9 édesvizi, 4 tartalék, 1 lapos nagyterjedelmű, összesen körülbelül 200 köbm. legjobb cement-beton medence	6000	<i>Előzetes utazások</i>	1000
Üvegtáblák hozzá, 55 tükkörtábla	6000	<i>Honoráriumok,</i> szakértőknek, közreműködőknek és befejezőkor stb.	8000
Szűrők 8 drb.	500	<i>Alapítási, személyi és irodai kiadások</i> a megnyitásig	8000
Csőrendszerek, hozzá- és levezető csövekkel	6000	Az akvárium leírása és útmutatójának kiadása 10000 példányban, magyar- és angol nyelvű képek és táblácskák összesen	4000
Fújtató rendszer	1000	<i>Eladásra</i> szánt kis szoba-akváriumok, emléktárgyak, csigák, fotografiák, képek, stb. efféle beszerzése és ezek üzletszerű eladásához be- rendezkedés	4000
Hűtő, télen fűtő rendszer	1000		
Vízvezetési berendezés	1000		
Motor és szivattyú	7000		
<i>Terrariumok,</i> száraz tartók és azok teljes berendezése	2000	összes befektetés 174.700	kerek számban 175.000 kor.
<i>Eszközök, edények, szállító edények</i>	2000		
Átvitel	122.500		75.000 kor.
	250.000 kor.		

Forgó tőke marad a megnyitáskor¹⁾ 75.000 kor.

¹⁾ A megnyitás napjától rendszeres bevétele lesz a vállalatnak a belépődíjakból, tehát alig lesz szüksége forgó tőkére s így ez az összeg kezdetben bőséges és üzleti biztosíték gyanánt is szolgálhat egyúttal.

Évi költségvetés.

Bevétel:

<i>Belépődíjak</i>	50 nap á 800 látogató = 40.000 ¹⁾	
	50 „ á 600 „ = 30.000	
	100 „ á 400 „ = 40.000	
	100 „ á 200 „ = 20.000	
	60 „ á 100 „ = 6.000	
	<u>Összesen 136.000²⁾ látogató</u>	
	136.000 látogató á 60 fillér	
	81.600 = kerekszámban .	80.000 kor.
<i>Állandó jegyek, éves családi jegyek</i>		
	200 drb á 6 kor.	1200
<i>Havibérletek, családi jegyek á 2—3 kor.</i>	1000	2200 ³⁾
<i>Tömeges látogatások évente 10-szer, á 50 kor.</i>		500
<i>Olcsó tanuló és munkásjegyek évente 10.000 drb. á 30 fillér</i>		3000
<i>Útmutató eladásából, 10.000 drb á 60 fillér</i>	6000	
<i>hirdetések az útmutatóban</i>	2000	8000 ⁴⁾
<i>Eladásra szánt emléktárgyak, csigák, szobába való kis akváriumok, képek stb. árusításából</i>	10.000	
<i>állatok és tengervíz árusításából évente</i>	1000	11.000 ⁵⁾
<i>Szubvenziók és bérletek részint készpénzben, részint állatokban úgy a tengerészeti és halászati felügyelőségek, halaszoktól, tudományos intézetek részéről</i>		3000
<i>Kamatbevétel, időközben</i>		2000
	<u>Összes bevételek</u>	<u>109.700 kor.</u>

Kiadás:

<i>Személyi kiadások: igazgató fizetése</i>	7200	
1 tudományos segéd	3600	
1 irodai alkalmazott	2400	
2 pénztárosnő	2400	
1 ellenőr	1200	
1 gépész	1600	
3 szolga	3600	
Pótlékok, jutalmak	800	22800 kor.
<i>Irodai kiadások: reklámra évente</i>	2400	
irodai szükséglet	600	
katalogus és eladásra való képek nyomtatása	2000	5000 kor.
<i>Akváriumi kiadások: Állatok pótlása havonta átlag 500 kor.</i>	6000	
tengeri víz pótlása évente	500	
vízvezetéki víz évente	600	
fűtés télen, hűtés nyáron	2400	
világítás, átlag havonta télen 400 kor. = 2400 kor., nyáron 200 kor. = 1200 korona	3600	
üvegtáblák biztosítása	800	
reparációk, pótlások	1000	
a motor fűtése	2400	17300
<i>Épület rendbentartása, javítások</i>		1000
<i>Utazási és reprezentálási költségekre és tudományos célokra</i>		2400
<i>Tőketörlesztés, 29 évre számítva 175.000 kor. befektetett tőke után</i>		6000
<i>Részvénytársasági költségek évente</i>		5000
<i>Előre nem látottak évente</i>		1000
	<u>összes kiadások</u>	<u>60.500 kor.</u>

1) A milleniumi kiállítás sokkal kisebb és szerényebb akváriumában naponta átlagosan hétköznapokon is 1000 látogató fordult meg. A budapesti színházak mindegyikében esténként ennyien vannak.

2) A berlini akváriumban évente még egyszer annyi a látogató, noha ott 1 márka a belépődíj. A milleniumi kiállításnak kisszerű akváriumában fél év alatt több volt a látogató.

3) A milleniumi kiállításakor körülbelül annyi volt az állandó jegy fél év alatt.

4) Szintén tapasztalati szám.

5) Külföldön igen jövedelmező melléküzletnek tekintik ezt.

Összefoglalás

Bevétel (109.700 kor.) kerekszámban	109.000 kor.
Kiadás (60.500 kor.)	61.000 kor.
Üzleti nyereség	<u>48.000 kor.,</u>

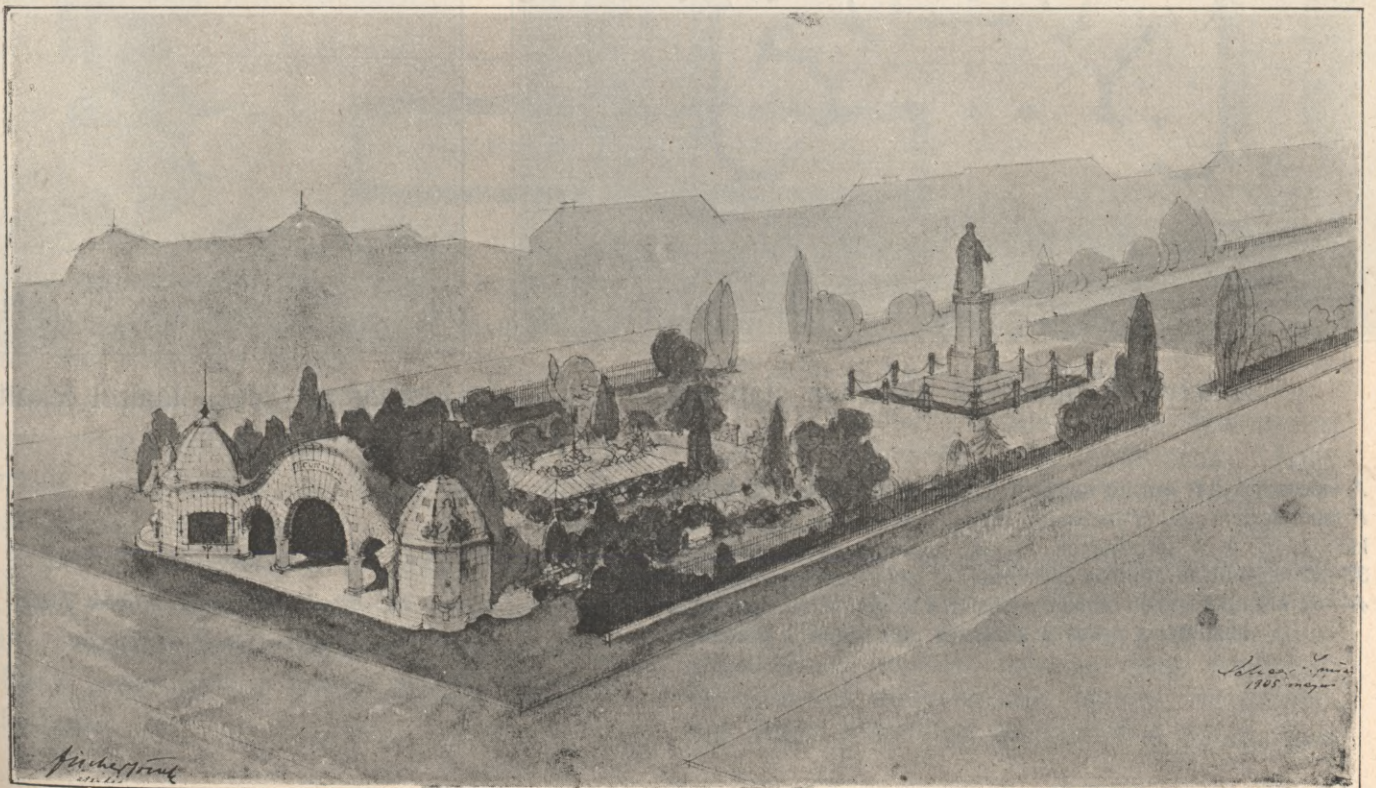
ami a 250.000 korona részvénytőkének

— tartalékalap, honorariumok és esetleg közhasznú célokra való levonások után is —

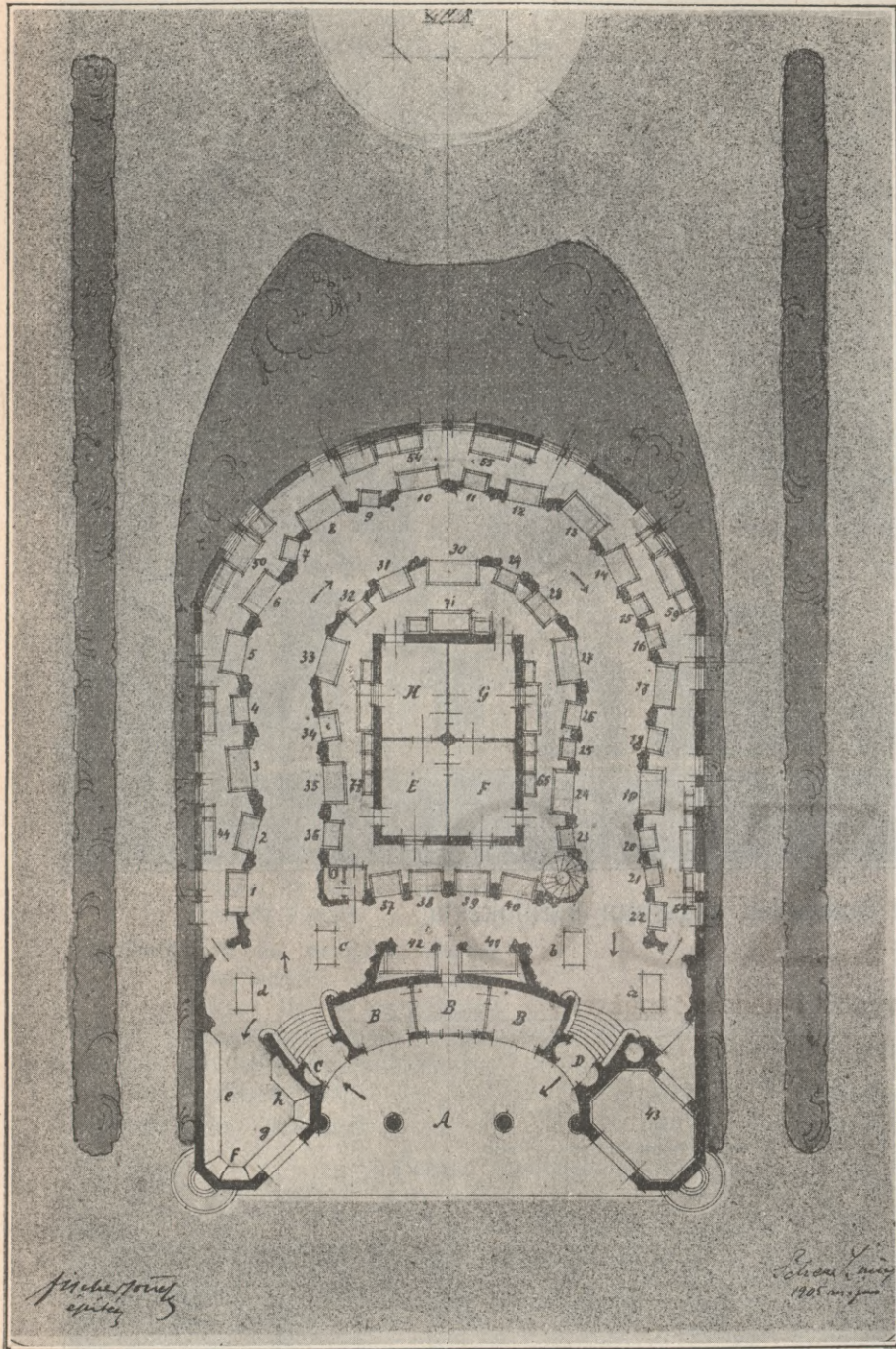
több mint 15%-os kamatozását jelenti.

A tervezett budapesti akvárium homlokzata.

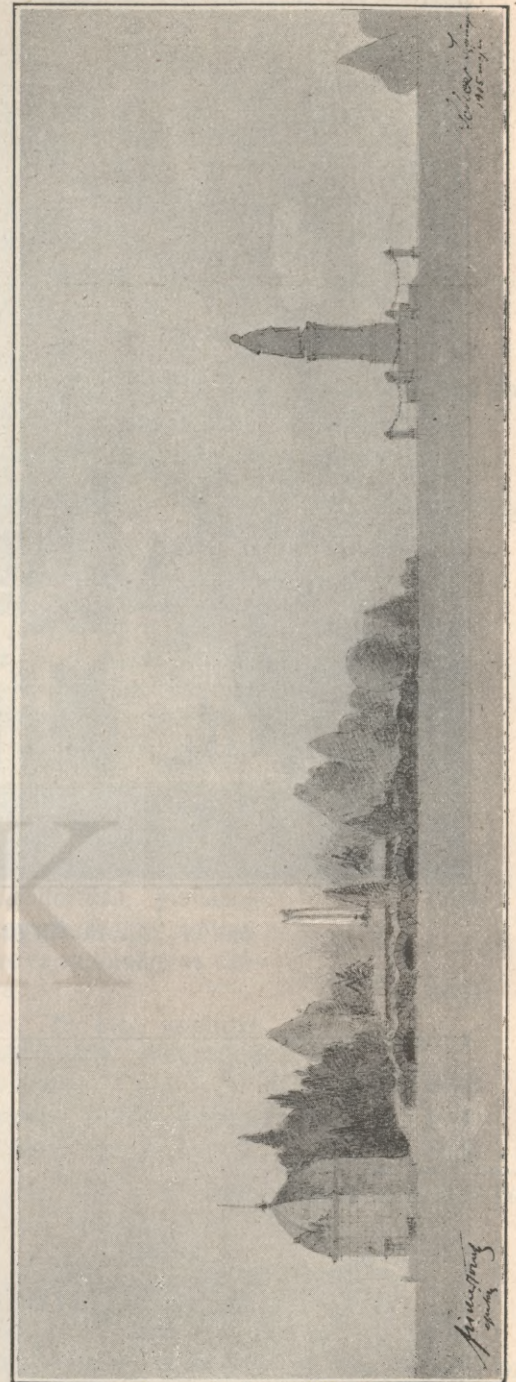

Ugyanaz madártávlatból tekintve.

A tervezett budapesti akvárium alaprajza.

A előcsarnok; B árusító helyek; C bejárat pénztárral; D kijárat; E iroda; F laboratórium; G, H bemutató terem; a, b, c, d asztalok kisebb akváriumokkal; e, f, g, h terrariumok; 1–36 nagyobb akváriumok tengeri vízzel; 37–42 nagyobb akváriumok édesvízzel; 43 lapos medence nagy állatok részére; 44–64 kisebb-nagyobb tartálék medenczék tengeri vízzel, amelyeket a közönség nem lát; a nyilak a közönség útját jelölik a nézőtéren.

Ugyanannak képe oldalról tekintve.

Tervezték:

Dr. Lendl Adolf tanár, Fischer József
és Scheer József műépítészek.

ÁLLATVÉDELEM

○○○ A MAGYARORSZÁGI ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK KÖZLÖNYE ○○○
○○ KIADJA AZ ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET BUDAPESTEN ○○

Ezen lap közleményeinek utánnymását nemcsak szívesen megengedjük,
hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként. || Előfizetési ára 1 évre 2 korona

II. ÉVFOLYAM	1905. JULIUS	. : 7. SZÁM . :
--------------	--------------	-----------------

JÓZSEF FŐHERCZEG.

Nagy veszteség érte hazánkat, mely elvesztette legmagyarabb főhercegét s nagy veszteség érte egyesületünket; mely a megdicsőült főhercegen védnökét siratja.

Fájdalomtelt szívvél emlékezünk meg róla, kít egy nemzet gyásza kísért sirjához, mert elvesztettük támaszunkat, a fényt, mely eddig egyesületünket beragyogta.

József főherceg maga is lelkes állatvédő volt, hiszen különben is lelkesült minden humanus eszméért. Sokat beszélnek megszelidített sakáláról, mely mint a kutya kísérte nyomon mindenhová.

Mikor 1893. november 9-én egyesületünk küldöttségileg felkérte, hogy annak védnökségét elfogadni kegyeskedjék, a küldöttségnek e szavakban adta tudtára beleegyezését:

„Tudomásul veszem és köszönöm az állatvédő egyesület amà határozatát, hogy védnökévé választott. Emberbaráti törekvésüket ismerem és méltánylom. Tudom, hogy az állatokkal való emberséges bánásmód milyen szép hatást gyakorol a népre. Igazán örülök annak, hogy az állatvédelem eszméjét hangoztatják és szóban, írásban, megrendelésekben is megtestesítik. Nemes buzgalmukat tőlem telhetőleg támogatni is fogom, mert